

ВІДГУК

офіційного рецензента доктора медичних наук,

професора кафедри стоматології

Лихоти Костянтина Миколайовича

на дисертаційну роботу **Абу Сулейман Мохаммед Садек**

за темою

«ОЦІНКА ВПЛИВУ ФУНКЦІОНАЛЬНИХ АПАРАТІВ НА ЗМІНУ ОБ'ЄМУ ВЕРХНІХ ДИХАЛЬНИХ ШЛЯХІВ У ПАЦІЄНТІВ З ДИСТАЛЬНОЮ ОКЛЮЗІЄЮ»

на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 22 Охорона

здоров'я за спеціальністю 221 Стоматологія

Науковий керівник: доктор медичних наук, професор, завідувач
кафедри ортодонції НУОЗ України імені П. Л. Шупика Дрогомирецька
Мирослава Стефанівна

Актуальність теми. Якість лікування ортодонтичної патології залежить від правильної діагностики та в подальшому вибору методу її лікування. Поширеність зубощелепних аномалій по усьому світу складає більше ніж 65 %, а в деяких географічних зонах сягає 85%, що підтверджується даними сучасної літератури. Висока частота виявлення зубощелепних деформацій вказує на значимість проблеми та актуальність роботи для вирішення даної проблеми. Таким чином, зубощелепні аномалії II Класу за Енглеом потребують подальшого вивчення та впровадження в сучасну ортодонтичну практику нових доступних способів лікування, які б дозволили підвищити ефективність лікування даного виду прикусу, що і стало основою для написання даної наукової роботи. Тому пошук нових, науково-обґрунтованих методик, що підвищать ефективність ортодонтичного лікування пацієнтів з дистальною оклюзією є достатньо актуальними. Особливо це стосується пацієнтів із порушенням функції зовнішнього дихання.

Метою роботи є підвищення ефективності ортодонтичного лікування скелетних форм дистального оклюзії у дітей 7-13 років із порушенням функції зовнішнього дихання шляхом обґрунтування, розробки та впровадження лікувального алгоритму із застосуванням функціональної ортодонтичної апаратури а саме розробленого модифікованого функціонального апарату.

Зазначені завдання полягали в наступних пунктах: визначення поширеності патології функції зовнішнього дихання при скелетній формі дистального оклюзії у пацієнтів 7-13 років, вивчення особливостей клініко-антропометричних та цефалометричних показників у дітей 7-13 років при скелетних формах дистального оклюзії із порушенням та без порушення функції зовнішнього дихання, вивчення функціональних показників дихання у дітей із скелетними формами дистальної оклюзії, розробку модифікованого функціонального ортодонтичного апарату для лікування скелетних форм дистального оклюзії та нормалізації функції зовнішнього дихання у пацієнтів дослідних груп, оцінку ефективності застосування запропонованого модифікованого функціонального апарату та проведення порівняльної оцінки із функціональним апарату Твін-блок у пацієнтів з дистальною оклюзією при порушенні функції дихання.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження є фрагментом комплексної науково-дослідної роботи кафедри ортодонції Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика «Інтегральний підхід в діагностиці та лікуванні ортодонтичних пацієнтів з супутньою патологією».

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність і новизна.

З метою визначення особливостей антропометричних, цефалометричних та спірометричних показників проведене обстеження 261 дитини віком від 7 до 13 років, які зверталися за консультацією та допомогою на кафедру ортодонції НУОЗ України імені П. Л. Шупика. В наукову роботу відібрано 104 пацієнта

з дистальною оклюзією, також 30 осіб без ортодонтичної патології склали контрольну групу.

В роботі використані наступні методи дослідження: клінічні (із заповненням медичної карти ортодонтичного пацієнта), антропометричне (вимірювання діагностичних моделей), рентгенологічне (телерентгенографія) обстеження для оцінки соматичного та стоматологічного статусу, а також функціональні (спірометрія) для оцінки основних функціональних порушень у дітей та статистичні для визначення достовірності отриманих даних.

Методи дослідження сучасні, відповідають поставленим завданням. Кількість проведених досліджень дозволяє провести статистичну обробку, провести аналіз та зробити висновки.

Наукова новизна отриманих результатів.

1. Наукова новизна полягає у визначенні поширеності патології функції зовнішнього дихання при скелетній формі дистальної оклюзії у пацієнтів 7-13 років.
2. Вивчені клініко-антропометричні, цефалометричні показники зубо-щелепної системи у дітей 7-13 років з дистальною оклюзією з порушенням та без порушення функції дихання.
3. Вивчені показники дихання у дітей із різними типами дистальної оклюзії.
4. Проведена порівняльна оцінка ефективності застосування розробленого модифікованого функціонального апарату та Твін-блоку при лікуванні скелетної форми дистальної оклюзії у дітей із ротовим типом дихання.
5. Розроблено нову конструкцію функціонального апарату.
6. Дослідження присвячене лікуванню дистальної оклюзії у дітей з порушенням функції дихання, що є важливим питанням у сучасній ортодонції. Апарат з рухомою похилою площиною та нижніми дугами з петлями є новаторським підходом до цієї проблеми.
7. Клінічна ефективність нового апарату була досліджена шляхом антропометричного, цефалометричного аналізу та спірометрії у пацієнтів до та після лікування. Результати свідчать про значне покращення розмірів

ротоглотки та гортаноглотки, що може вказувати на поліпшення функції дихання.

Практичне значення отриманих результатів.

Застосування на практиці отриманих результатів дослідження дозволить вирішити одну із актуальних проблем стоматології – підвищення ефективності лікування дистального оклюзії у дітей 7-13 років із порушенням функції дихання шляхом обґрунтування, розробки та впровадження в лікувальний алгоритм розробленого функціонального ортодонтичного апарату.

Впровадження нових методів усунення дистального оклюзії у дітей із порушенням функції дихання дозволить скоротити терміни ортодонтичного лікування, відновити нормальне функціонування зубо-щелепної системи та може бути включеним до планування комплексу профілактичних і лікувальних заходів щодо поліпшення якості медичної допомоги населенню України.

Загальна характеристика роботи, оцінка її змісту і результатів.

Структура і обсяг дисертації. Дисертація викладена українською мовою на 232 сторінках комп'ютерного тексту, основний текст викладений на 207 сторінках. Складається з анотації української та англійською мовами, змісту, вступу, огляду літератури, розділу «Матеріали та методи дослідження», 4 розділів власних досліджень, аналізу та узагальнення отриманих результатів, висновків, практичних рекомендацій та переліку використаних джерел літератури, що становить 246 посилань. Робота ілюстрована 14 таблицями та 43 рисунками.

Розділ «Вступ» представлений на 9 сторінках, у ньому автор викладає актуальність вибраної теми, обґрунтовує мету та завдання дослідження; визначає об'єкт та предмет дослідження, наукову новизну та практичну значимість роботи, подає відомості про апробацію та публікації по темі дисертаційної роботи.

Зауваження та рекомендації до розділу:

1. Потрібно конкретизувати завдання дослідження із чітким зазначенням

нозологічних форм в дослідних групах дітей.

2. Необхідно виправити граматичні помилки та оформити текст відповідно до вимог до дисертацій.

Розділ 1 має назву **Дистальна оклюзія. Сучасний погляд на проблему** (огляд літератури) та містить 3 підрозділи, і викладений на 37 сторінках тексту. В кінці кожного підрозділу є висновок, щодо суперечливих, або не вивчених питань.

Підрозділ 1.1. Дистальна оклюзія, розповсюдженість та особливості клінічного перебігу. Представлений на 9 сторінках. Зауважень немає.

Підрозділ 1.2. Причини виникнення, клініко-функціональні порушення ЗЩС та методи функціональної діагностика дистального оклюзії. Представлений на 21 сторінці. Зауваження є – потрібно вирівняти поля та виправити граматичні помилки. В кінці розділу зробити посилання на джерело використаної літератури.

Підрозділ 1.3. Основні принципи лікування дистального оклюзії. Представлений на 7 сторінках. Теж потрібно виправити деякі граматичні помилки.

Зауваження та рекомендації до розділу:

1. Бажано давати посилання на літературу невеликими групами джерел, щоб було зрозуміліше від якого автора наводиться та чи інша інформація.
2. Потрібно перевірити український правопис та виправити деякі граматичні помилки.

В розділі 2 (матеріали та методи дослідження) представлені об'єкти та методи дослідження на 23 сторінках в 8 підрозділах.

В даному розділі описано дизайн дослідження, загальна характеристика пацієнтів, розподіл на групи обстежених пацієнтів, клінічне обстеження пацієнтів, антропометричні, цефалометричні та спірометричні методи дослідження. Також описані методика лікування пацієнтів з дистальною оклюзією при порушенні функції дихання та методи статистичної обробки отриманих результатів.

Зауваження та рекомендації до розділу:

1. Недостатньо описані методи проведених досліджень, потрібно зазначити чітку назву методики по авторам.
2. Потрібно привести номенклатуру назв нозологічних форм до однакової форми і нею користуватися в описанні роботи.

Розділ 3 «Анатомо-функціональні параметри зубощелепної системи у дітей із дистальним прикусом» викладений в 6 підрозділах на 25 сторінках. Присвячений вивченню особливостей антропометричних та цефалометричних показників, результатів впливу вертикального профілю обличчя пацієнтів на верхні дихальні шляхи та результати цефалометричних досліджень оцінки положення під'язикової кістки у пацієнтів з дистальною оклюзією при нормальній та порушеній функції дихальних шляхів, результатів спірометричного дослідження контрольної та дослідних груп. В кінці розділу наводяться висновки на основі проведених власних досліджень.

Зауваження та рекомендації до розділу:

1. Потрібно використовувати лише наведені та розшифровані раніше аббревіатури.
2. Варто оптимізувати текст, щоб не було багато вільних полів.
3. Кількість висновків 21 – забагато, потрібно оптимізувати, узагальнити та зменшити кількість висновків в кінці розділу 3.

Розділ 4 «Результати лікування пацієнтів з дистальною оклюзією при порушеній функції дихання» складається з 5 підрозділів, в яких представлені результати вивчення цефалометричних, спірометричних, антропометричних показників у пацієнтів із дистальною оклюзією та порушенням функції дихання в динаміці проведеного ортодонтичного лікування. Кожний підрозділ закінчується короткими висновками, в яких наведені отримані результати. Останній підрозділ 4.5 присвячений висновкам.

Зауваження та рекомендації до розділу 4:

1. Протягом всього розділу потрібно дотримуватись конкретної загальновідомої використовуваної номенклатури.

2. Варто англійські назви замінити на українські.
3. Потрібно зменшити кількість висновків та навести в черговості, що відповідає черговості завдань роботи.

У розділі «Аналіз і узагальнення результатів дослідження» представлено узагальнення отриманих результатів роботи, описано її наукове значення, практичну цінність. Розділ містить аналіз одержаних результатів клініко-лабораторних досліджень.

Висновки в цілому є підсумком всього виконаного дослідження і відповідають на поставлені завдання.

Практичні рекомендації наведені автором для впровадження в клінічну практику після невеликих уточнень, (а саме в яких конкретно випадках надавати перевагу вибору модифікованого функціонального апарату, а в яких випадках краще буде працювати Твін-блоки Кларка?) можуть бути рекомендовані для практичних лікарів.

Список використаних джерел, що представлено в порядку посилання, відображає основний зміст дисертаційної роботи і потребує відредагування відповідно до рекомендацій оформлення використаних літературних джерел. Варто зазначити, що наведені у відгуку зауваження не носять принципового значення і суттєво не впливають на загальне позитивне враження від наукової праці, як за змістом, так і за оформленням.

В плані дискусії пропоную дисертанту надати пояснення по деяким питанням:

1. За рахунок чого після лікування із використанням функціонального модифікованого апарату збільшилася функціональна життєва сміливість легень?
2. Якими класифікаційними системами користувались при постановці діагнозу у Ваших пацієнтів?

ВИСНОВОК

Дисертаційна робота Абу Сулейман Мохаммед Садека «ОЦІНКА ВПЛИВУ ФУНКЦІОНАЛЬНИХ АПАРАТІВ НА ЗМІНУ ОБ'ЄМУ ВЕРХНІХ ДИХАЛЬНИХ ШЛЯХІВ У ПАЦІЄНТІВ З ДИСТАЛЬНОЮ ОКЛЮЗІЄЮ» на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 221 Стоматологія є завершеною працею, в якій наведено теоретичне узагальнення та нове вирішення наукового питання, а саме застосування розробленого автором модифікованого функціонального апарату для лікування дистальної оклюзії, що приводить до нормалізації функціональних параметрів зубо-щелепної системи.

За своєю актуальністю, метою та завданням дослідження, достовірністю та обґрунтованістю отриманих результатів, висновків та практичному значенні дисертаційна робота повністю відповідає вимогам пп. 6, 7, 8 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження 4 ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44, та наказу МОН України від 12.01.2017 № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» і може бути представлена до офіційного захисту, а її автор Абу Сулейман Мохаммед Садек заслуговує на присвоєння наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 221 Стоматологія.

Офіційний рецензент:

професор кафедри стоматології
Національного університету охорони
здоров'я України імені П. Л. Шупика
доктор медичних наук, професор

МОН України
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОХОРОНИ
ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ ІМЕНІ П. Л. ШУПИКА
Лихота К. М.
ЗАСВІДЧУЮ
секретар Т. Рукановська
06 2023 р.

Лихота К. М.